

Forside

Bacheloroppgave

Studieprogram: Sosiologi

Opptaksår: 2018

Er oppgaven konfidensiell? (skriv X) NEI: JA:

Kan oppgaven benyttes til undervisningsformål (anonymt)? JA: NEI:

Forfatter(e)

Studentnr (6 sifre)	Kandidatnr (4 sifre)	Navn:
250828	4172	Sunniva Wilhelmsen Kjøde

Oppgavens tittel:

Unges sosiale relasjoner gjennom sosiale medier

Young people's social relationships through social media

Veileder: Åse Elisabeth Vagli

BSSBAC-1 Bacheloroppgave med forskningsmetode

Litteraturstudie

Unges sosiale relasjoner gjennom sosiale medier

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET

INSTITUTT FOR MEDIE- OG SAMFUNNSFAG

Bachelor i sosiologi,
Universitetet i Stavanger
Våren 2021

Kandidat nummer: 4172
Antall ord i oppgavebesvarelsen: 7920

Sammendrag

Gjennom tre år som sosiologi student ved universitetet i Stavanger har jeg tilegnet meg mye interessant og nyttig kunnskap om samfunnet, kulturer og samfunnsprosesser på ulike nivåer og sentrale sosiologiske spørsmål for å nevne noe.

Denne oppgaven er basert på litteraturstudie av hvordan unges sosiale relasjoner blir påvirket av sosiale medium som Facebook og Instagram. Jeg er opptatt av hvordan sosiale relasjoner ble dannet og opprettholdt før sosiale medier, og hvordan dette har endret seg til i dag. Ved hjelp av ulike teorier og forskninger svarer jeg på problemstillingen for denne oppgaven som er *hvordan har unges sosiale relasjoner endret seg ved bruk av sosiale medier*.

Funnene jeg gjorde i denne studien viser at begrepet sosiale relasjoner ikke nødvendigvis er endret, men at metodene unge i dag bruker for å skaffe seg nye relasjoner, men også bevare de gamle har endret seg de siste 10-15 årene. Hoved teorien er at sosiale medier gjør det lettere å både komme i kontakt med nye mennesker, men de gjør det også lettere å bevare kontakten med de man har fra før da kontakten og kommunikasjonen ikke lenger er fysisk betinget. Funnene viser også at kommunikasjonsbaserte medier er de mest brukte blant unge, nettopp fordi at det å være sosial og tilstede med vennene sine i denne perioden av livet er svært viktig.

Deltakerne i de ulike studiene er samstemte om hvorvidt sosiale medier har hatt en positiv påvirkning for deres muligheter til å både skaffe seg nye, men også bevare de gamle relasjonene. Likevel poengteres det at sosiale medier ikke kan erstatte den tiden man bruker fysisk sammen med venner, men at sosiale medier er en forlengelse av de fysiske relasjonene mange unge har. Vi kan derfor si at sosiale medier øker tilgjengeligheten, forlenger våre fysiske og daglige kontakter og gjør det lettere å bevare de løse relasjonene uten noen form for fysisk kontakt eller tilstedeværelse.

Forord

Da var tre år på sosilogistudiet over. Denne tiden har vært svært lærerik og engasjerende, men også utfordrende og tidvis krevende. De siste to årene preget av korona ble nok ikke som noen av oss hadde forestilt oss det. Når jeg ser tilbake på det, har arbeidet med denne bacheloroppgaven vært spennende, inspirerende, men også en ukjent og tidkrevende prosess. Valget av tema var ikke enkelt da jeg sto mellom flere interessante og spennende temaer. Valget falt på sosiale relasjoner blant unge da dette er et tema som interesserer meg personlig.

Gjennom studiet og denne avsluttende perioden med bachelorskriving er det flere jeg ønsker å takke da oppgaven ikke ville ha blitt den samme uten disse menneskene. Først og fremst ønsker jeg å takke min veileder ved Universitet i Stavanger Åse Elisabeth Vagli, som har hjulpet meg fra start til slutt, med gode og ærlige tilbakemeldinger og råd underveis. Jeg ønsker å takke tidligere forelesere for å ha gjort dette studiet interessant og spennende gjennom disse tre årene, og jeg vil også takke mine medstudenter for god støtte og godt samarbeid, og et fantastisk miljø gjennom alle disse tre årene. Tilslutt vil jeg takke min familie, samboer og venner for all støtte og motivasjon underveis i denne bachelorskrivingen.

Stavanger, Mai 2021

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
Forord	4
Kapittel 1- Innledning	6
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	6
1.2 Oppgavens problemstilling	8
1.3 Avgrensning	8
Kapittel 2- Teori	9
2.1 Sosiale relasjoner.....	9
2.2 Relasjoners ulike faser.....	10
2.3 Sosiale medier	12
Kapittel 3- Metode	13
3.1 Valg av metode.....	14
3.2 Innhenting av kilder	15
3.3 Kildekritikk: valg av artikler.....	16
Kapittel 4- Empiri	17
4.1 Statistikk fra Medietilsynet	18
4.2 Hva sier forskningen?	19
Kapittel 5- Drøfting	21
5.1 Positive/negative synspunkter ved denne utviklingen.....	21
5.2 Endres relasjonsbegrepet med sosiale medier?.....	24
5.3 Er det klare forskjeller på relasjoner før og etter sosiale medier?	24
Kapittel 6 - Konklusjon	25
Bibliografi	27

Kapittel 1- Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Temaet for denne oppgaven er sosiale relasjoner. Jeg skal se nærmere på hvordan sosiale medier har endret relasjoner blant unge og betydningen rundt endringen av hvordan man i dag skaffer seg sosiale relasjoner kontra for 10-15 år siden. Ifølge SSB (statistisk sentralbyrå) bruker 90% av alle mellom 16 og 24 år i 2019 sosiale medier en eller flere ganger daglig.

Interessen jeg har for dette temaet er nok basert på at jeg alltid har vært nysgjerrig på utviklingen, fra å skaffe seg relasjoner gjennom fysisk tilstedeværelse og til i dag hvor man har relasjoner uten noen form for fysisk møte eller tilstedeværelse med disse personene. Som nevnt tidligere har sosiale medier vært en stor del av min hverdag, og hatt stor betydning for meg og mine relasjoner spesielt i ungdomsårene. Jeg er født i 1999 og er i dag 22 år gammel. For meg og mine venner som jeg er oppvokst med har sosiale medier utviklet seg til å bli en del av vår hverdag over tid. Gjennom store deler av barneskolen var fysisk tilstedeværelse nøkkelen som dannet grunnlaget for de sosiale relasjonene man hadde, og var helt avgjørende for hvordan vi skaffet oss nye relasjoner og dermed utvidet vår vennekrets. Våre sosiale relasjoner var de jevnaldrende vi møtte på skolen, i klasserommet eller på organiserte fritidsaktiviteter. De som hadde mange bekjente og flere relasjoner var ofte de som var aktive og deltok på flere arenaer, for det var slik vi ble kjent med nye venner og opprettholdt de vennskapene vi hadde fra før. Gjennom fysisk tilstedeværelse. Mot slutten av barneskolen og første året på ungdomskolen gikk utviklingen fort, mobiltelefon og PC gikk fra å være noe som først kun foreldrene våre hadde til så å bli noe vi alle hadde. Vi opprettet egne brukere på chatteforum på PC og fortsatte samtalen vi hadde i skolegården, hjemme på rommet. På kun få år ble alt dette flyttet over til mobilen og mulighetene for kommunikasjon hadde aldri vært større. Alle som ønsket å være en del av samtalen på skolen, var nødt til å være aktive på ulike sosiale forum som blant annet Facebook for å kunne henge med på alt som nå foregikk der mens vi alle var hjemme. Vi opprettet forskjellige grupper der vi skilte mellom de ulike interessene. Da hadde vi for eksempel en gruppe for alle i klassen, en for kun jentene i

klassen og en for idrettslaget som man gjerne var aktive i. Vi opprettet også ulike gruppe-chatter hvor vi kunne diskutere og planlegge med flere personer samtidig. Utviklingen jeg var en del av de siste årene på barneskolen og starten av ungdomskolen skjedde ekstremt raskt, og jeg tror ikke noen av oss tenkte noe særlig over det da. Det bare skjedde, og for oss slik jeg husker det føltes det som en helt naturlig del av utviklingen vår. Fra å ha få relasjoner som var fysisk betinget, til å ha muligheten til å bli kjent med nye jevnaldrende gjennom venner og klassekamerater på sosiale medier.

Bakgrunnen for valget av akkurat dette temaet var at jeg ønsket å tilegne meg mer kunnskap om noe jeg selv føler å være en del av gjennom min oppvekst med sosiale medier. Jeg er interessert i å finne forklaringer på hva som skaper sosiale relasjoner via sosiale medier, og hvordan de ulike nettforumene appellerer til sosialisering blant brukerne. Jeg synes også at det er interessant fordi dette er et aktuelt tema som gjelder de aller fleste unge og unge voksne i dag.

Sosiale medier er også omdiskutert og det er et felt hvor de fleste av oss har en oppfatning og mening om, som for eksempel bruken. Det er også interessant å se på om det negative synet flere har om sosiale medier har noe for seg. Er relasjonene som oppstår via nettet noe dårligere enn de vi skaffer oss på for eksempel skolen og fritiden?

Det er interessant å se på hvordan man fremstiller seg selv for andre gjennom de ulike mediene. Hvordan man lager en identitet digitalt, som andre brukere lærer å kjenne. Man kan på mange måter velge hvilke sider ved en selv man lar andre bli kjent med gjennom disse mediene.

Relasjoner og samvær med andre mennesker har alltid vært en stor del av det å vokse opp og finne seg selv, og sin identitet. I ungdomsårene er de sosiale relasjonene kanskje det mest grunnleggende for veien vår videre inn i det voksne livet. Relasjonene våre har stor påvirkning på hvilke retning vi velger å gå med tanke på utdanning, karriere og hvem vi møter senere. Tidligere har skolen og fritidsaktiviteter spilt en stor rolle for dannelsen av sosiale relasjoner med jevnaldrende, og jo mer du deltok på, jo større vennekrets hadde du. En ting som også er svært viktig i ungdomstiden, og som formes av relasjonene våre er identiteten, «identitet skapes, utvikles og opprettholdes i sosiale relasjoner gjennom deltakelse i ulike typer av sosiale praksiser og virksomheter. Således varierer vi hvem vi er

i våre relasjoner til andre med den sosiale konteksten vi befinner oss innenfor.»

(Hillmarsen & Arnseth, 2017)

Med årene har utviklingen av relasjoner vært stor. Hvordan har sosiale medier endret hvordan unge i dag skaffer seg sosiale relasjoner? Ved å se nærmere på hva sosiale relasjoner er og betydningen av dem skal jeg forsøke gjennom et sosiologisk perspektiv å finne ut hvordan sosiale relasjoner blant norsk ungdom har endret seg i takt med bruken av sosiale medier. Ved å se nærmere på sosiale medium som Instagram og Facebook ønsker jeg å finne ut hvordan de sosiale relasjonene oppstår blant ungdom i dag.

1.2 Oppgavens problemstilling

Problemstillingen jeg har valgt å arbeide ut ifra skal ta for seg unges relasjoner til andre unge og hvordan de har endret seg etter at tilgangen på internett og sosiale medier har økt de siste årene.

Problemstilling og underspørsmål for denne oppgaven er:

Hvordan har unges sosiale relasjoner endret seg ved bruk av sosiale medier?

- Endres relasjonsbegrepet ved bruk av sosiale medier?
- Er det klare forskjeller på relasjoner før og etter sosiale medier?

1.3 Avgrensning

Denne oppgaven er avgrenset til å omhandle ungdom forholdsvis i 13-20 års alderen.

Oppgaven vil også kun ta for seg bruk av nettforum som Instagram og Facebook da sosiale relasjoner oppstår i hovedsak gjennom kommunikasjon gjennom chat og bilde/ video med andre mennesker. Tidsavgrensningen i denne oppgaven vil basere seg på en 15års periode fra i dag. Grunnen til dette er at for ca. 15 år (2006) siden altså tidlig 2000-tall var starten på den digitale hverdagen for mange. Jeg personlig har mesteparten av min oppvekst på tidlig 2000 og midten av 2000 tallet. Jeg har derfor opplevd sosiale relasjoner og relasjonsbygging både med og uten sosiale medier.

Kapittel 2- Teori

2.1 Sosiale relasjoner

«Sosiologi handler om mennesker som sosiale aktører, om grupper av mennesker og om samfunn.» (Schieffloe, 2011, s. 21) Gjennom et sosiologisk perspektiv skal jeg ta for meg teori og begreper som er relevante for denne oppgaven. Et av de mest sentrale begrepene som går igjen i oppgaven er sosiale relasjoner.

Sosiale relasjoner er viktig for oss mennesker av flere årsaker. Vi er sosiale vesener av natur og blir fort avhengige av andre mennesker for å fungere da «fellesskap og tilhørighet er sentrale sosiale behov som i vesentlig grad er styrende preferanser og adferd.»

(Schieffloe, 2011, s. 333) Det finnes fellesskap og tilhørighet på flere nivåer, i denne oppgaven blir det lagt vekt på mikronivå som oftest omhandler de nære relasjonene, som i denne oppgaven er vennskap og relasjoner blant ungdom.

Sosiale relasjoner kan defineres slik

Når to aktører knyttes til hverandre på grunnlag av gjentatt interaksjon og gjensidige forventninger, har vi å gjøre med en sosial relasjon. Sosiale relasjoner kan være formelle og definert ut fra bestemte posisjoner. De fleste sosiale relasjonene er imidlertid uformelle og dannet på et mer eller mindre frivillig grunnlag. Sosiale relasjoner er bindeleddet som gjør det mulig å etablere varige sosiale systemer, som utgjøres av flere aktører og består over tid. (Schieffloe, 2011, s. 333)

Sosiale relasjoner oppstår på mange ulike arenaer i løpet av en helt vanlig dag for de fleste mennesker. Eksempler på disse ulike arenaene er hjemmet/ familien, venner, skolen, frivillige organisasjoner/ foreninger, arbeid og tilslutt sosiale medier. Dette er arenaer hvor man er sosial med andre mennesker og på den måten oppretter en sosial relasjon basert på dette. Det er vanlig å være innom flere forskjellige av disse arenaene daglig. Da veksler man vanligvis mellom hvem man er og de ulike menneskene i de ulike relasjonene har derfor en ulik relasjon til deg basert på hvordan dere kjenner hverandre. De aller fleste av oss har en helt annen relasjon til venner, enn vi har til kollegaer eller besteforeldre og klassekamerater. Slik er det også på sosiale medier. Disse mediene gir oss muligheten til å lage egne profiler av oss selv hvor vi i større grad kan kontrollere hvordan andre ser oss. På lik linje som i det daglige liv opptrer vi ikke med hele vår sosiale person på nettet. Vi

deler gjerne kun de positive og selvsikre sidene av oss selv, som vi gjerne er stolte av og som vi ønsker at andre skal se.

Basert på relasjonen og «grad av personlig involvering og opplevd nærhet kan en skille mellom primære og sekundere relasjoner.» (Schieffloe, 2011, s. 334) Vi veksler alle mellom de ulike relasjonene hver dag som nevnt tidligere, for å skille disse relasjonene kan man kategorisere dem som primære og sekundere. «En primær relasjon er personlig, altomfattende og emosjonell. Koplingen til den andre personen oppleves som verdifull i seg selv, og relasjonspartneren kan oppleves som uerstattelig. Eksempler på dette er kjærlighetsforhold og relasjoner mellom foreldre og barn.» (Schieffloe, 2011, s. 334) Som en motsetning til primære relasjoner har vi sekundære som «er en relasjon som er saksorientert og begrenset. Koplingen oppleves ikke å ha en verdi i seg selv, følelser har ingen plass, og partneren er utskiftbar.» (Schieffloe, 2011) Om en relasjon er primær eller sekundær påvirkes av flere ting. Kategoriene er ikke satt og de forskjellige menneskene man har relasjoner til kan over tid bytte fra primær til sekundær eller omvendt. Dette er fordi relasjoner krever gjensidig tid fra oss. En kollega kan over tid utvikle seg til å bli en nær venn, og en tidligere nær person i form av en venn kan med tid uten kontakt og fysiske møter gå over i å bli mer en sekundær relasjon. Da har man gått fra å være venner til å kun være bekjente. Slike sekundære relasjoner kan derfor lett forsvinne ved lite eller ingen jevnlig kontakt, og da brytes relasjonen gradvis.

2.2 Relasjoners ulike faser

«Sosiologen Talcott Parsons (1902-79) var en av vår tids fremste sosiologer. Han var mest opptatt av samfunnslivets almene og grunnleggende spørsmål (generell teori), men tok også opp en mengde særskilte emner som samfunnsøkonomi, familien, helsevesenet o.a.» (Parsons & Vold (oversetter), 1988, s. 9)

Han utviklet en teori som han kalte mønstervariabler for å forklare forholdet mellom de ulike partene som en relasjon består av. I følge Parsons representerer mønstervariablene et sett av verdimeslige valg som aktører må foreta i sine handlinger overfor andre. Fire mønstervariabler er særlig relevante:

- Den første dreier seg om forholdet mellom følelsesmessig involvering og følelsesmessig nøytralitet: i hvilken grad styres adferden i en relasjon av emosjoner og personlig involvering?
- Den andre variabelen peker på dimensjonen partikularisme- universalisme. Partikularisme innebærer særbehandling. Universalisme betyr at alle behandles likt og vurderes etter samme målestokk. Dersom professoren gir noen av studentene særfordeler med hensyn til veiledning, eksamenstips eller karakter på hovedoppgaven, opptrer han partikularistisk.
- Den tredje mønstervariabelen betegner avveiningen mellom egenskaper og ytelse. Er det viktigste hvem en annen person er, eller hva personen presterer?
- Det fjerde av Parsons handlingsdilemmaer dreier seg om forholdet mellom det diffuse og det spesifikke. Diffuse relasjoner er altomfattende og ikke avgrenset til spesielle saksområder. Alle sider ved den andre personen er relevante. En spesifikk orientering innebærer saklig avgrensning. Her holdes det personlige utenfor. (Schiefløe, 2011, ss. 334-335)

Med denne teorien mener Parsons at det typiske for nære relasjoner er at de preges, og nærmest styres av følelsene våre, og partikularisme fordi dette er personer som betyr noe for oss på et dypere plan. Vi behandler dem dermed spesielt kontra de sekundære relasjonene.

For å danne relasjoner til andre mennesker går en ofte gjennom flere faser, det kan nesten sees på som en prosess. De tre fasene denne prosessen består av er innledningsfase, interaksjons- og vedlikeholdsfasen og nedbyggingsfasen. Den første fasen er «innledningsfasen som består av å innlede kontakter, vurderinger av andre, prøving og feiling. Innledende kontakter kan komme i stand gjennom tilfeldige sammenkomster på felles arenaer eller gjennom aktiv søking». (Schiefløe, 2011) Dette betyr at man møter andre mennesker ved sosiale sammenkomster og arrangementer, ved å oppsøke slike steder eller situasjoner har man gode muligheter for å komme i kontakt med andre deltakere. I underbevisstheten vurderer vi andre mennesker basert på faktorer som utseende, oppførsel og det personen sier og gjør. Ut ifra disse punktene oppstår det gjerne en økt interesse for noen mennesker kontra for andre. Man søker gjerne etter de som er mest lik seg selv, hvor man i en tidlig fase kan kjenne på gjensidig interesse. I et såpass tidlig stadiet av relasjonsdannelsen prøver man ut hverandre for å se om kjemien er tilstede og om dette er

en relasjon som man ønsker å beholde og bygge videre på. Videre fra det første møtet utvikler relasjonen seg fra en bekjent til å kanskje bli samarbeidspartner, studiekamerat eller venn.

Etter innledningsfasen går man videre i en ny fase, interaksjon og vedlikeholdsfasen. I denne fasen finner man ut sammen ulike måter å forholde seg til hverandre på, som begge er enige i. Her finner man sammen ut hvilke forhold man har til hverandre og i hvilken grad intimitet, nærhet og gjensidig forpliktelse gjør relasjonen til en primær eller sekundær relasjon. Noen relasjoner blir primærrelasjoner på kort tid og varer livet ut, andre kan avta over tid og endre seg over til sekundær. Man kan også bryte relasjonen helt ved lite/ ingen kontakt over lengre tid. Da går man over i det som kalles nedbyggingsfasen, «her opplever en eller begge parter at de ikke lenger har interesse av å bruke tid og ressurser på å vedlikeholde relasjonen». (Schiefløe, 2011, ss. 337-338)

2.3 Sosiale medier

Sosiale medier er et relativt nytt begrep som har flere ulike definisjoner og tolkninger.

Ifølge Staude og Marthinsen

finnes det mange nettjenester og verktøy som kan samles i begrepet sosiale medier. Alle har forskjellige særpreg, varierte bruksområder og treffer ulike målgrupper. Noen egner seg best til personlig bruk, andre til underholdning eller jobbrelatert bruk. Finnes det fellestrekk ved de ulike sosiale mediene? Ja, likeverdighet, delekultur, dugnadsånd, rask spredning og åpenhet er blant de mest fremtredende. (Staude & Marthinsen, 2013, s. 30)

En viktig del av sosiale medier er mulighetene for kommunikasjon som de gir oss brukere.

Sosiale medier er så mye mer enn nyheter og reklame, det blir også personlig i form av mulighetene vi som brukere har til å dele bilder, videoer og meldinger med andre.

«Sosiale medier er også kommunikasjonskanaler. Kanaler der vi møter andre mennesker gjennom ordene, tegnene, bildene og filmene våre. Hvilke kulturer og kommunikasjonsformer som oppstår her, avhenger av hva vi gjør de nye kanalene til.» (Staude &

Marthinsen, 2013, s. 21) Man får til enhver tid innsikt i andre menneskers hverdag og styres automatisk ut ifra det. Slike sosiale relasjoner har også stor påvirkning på oss.

Relasjonene vi har til de menneskene man bruker mye tid på via sosiale medier har nok større innflytelse på oss enn hva vi tror.

Som Hillmarsen og Arnseth beskriver krever deltakelsen i de sosiale mediene derfor både refleksjon over egen rolle i relasjon til andre, og en forståelse av hvordan kulturelle og sosiale kontekster strukturerer kommunikasjon og meningsdannelse i og gjennom sosiale medier. (Hillmarsen & Arnseth, 2017, s. 3)

I denne oppgaven skal jeg se nærmere på hvordan sosiale medier som Facebook og Instagram påvirker oss i det daglige, og hva de har og si for unges relasjoner. Facebook er ett nettsted, nå i dag også en app som de aller fleste har tilgjengelig på sin telefon. Formålet ved dette nettstedet er at brukeren kan opprette en profil, laste opp bilder og daglige statuser som da deles med «venner» som man kan holde kontakt med gjennom nettstedets chatfunksjon. Dette nettstedet gir oss mulighet til å sende private meldinger, offentlige oppdateringer, og å opprette grupper privat eller offentlig. Enkelt forklart er dette et nettsted hvor man er sosial med venner i form av bildedeling, statusoppdatering og chat. Nettstedet har gjort det enkelt for oss å holde kontakten med de man gjerne ikke omgås med daglig, eller ser så ofte.

Instagram er også et nettsted hvor man oppretter en egen bruker der man laster opp bilder som følgere og venner får tilgang til. Hovedsakelig foregår kommunikasjonen i denne appen gjennom likes og kommentarer på bildene man deler, men det har nå i senere tid også blitt mulig å sende meldinger til andre brukere av appen. Barn og unge er aktive brukere av slike nettsteder og apper hvor de kan holde seg oppdatert og kommunisere med venner til alle døgnets tider. Man har på mange måter blitt et online/ offline menneske hvor man kan være sosial i flere timer mens man er fysisk alene på rommet, og det er først når man går offline at man er psykisk alene.

Kapittel 3- Metode

Innenfor forskning og vitenskapelige arbeid er metode en svært viktig faktor. «Vi trenger ulike metoder både for å få frem ny kunnskap og til å etterprøve i hvilken grad påstander er sanne, gyldige eller holdbare». (Dalland, 2017, s. 51) Det finnes ulike metoder, og forskeren må derfor velge en som egner seg for sin oppgave. Dalland skriver videre at «begrunnelsen for å velge en bestemt metode er at vi mener at akkurat den metoden egner seg best til å belyse det spørsmålet eller den problemstillingen vi har stilt på en best mulig måte». (Dalland, 2017, s. 51)

Vi skiller mellom to hovedkategorier innenfor metode, som begge er nyttige for å løse forskjellige typer oppgaver og finne frem til relevant data. Dalland skriver «De kvantitative metodene har den fordelen at de gir data i form av målbare enheter. Tallene gir oss muligheten til å foreta regneoperasjoner, enten vi ønsker å finne gjennomsnitt eller prosent». (Dalland, 2017, s. 52)

«De kvalitative metodene tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle». (Dalland, 2017, s. 52) De to metode er svært ulike, og brukes til forskjellige deler av en oppgave. Samtidig kan de også gå litt inn i hverandre. Dalland forklarer de to som tellere (kvantitativ) og tolkere (kvalitativ),

Svært forenklet sier dette noe om både de dataene og de arbeidsmåtene som karakteriserer de ulike tilnærmingene. Vi må stadig være klar over at det i kvalitative undersøkelser også er elementer av kvantifisering, og at mange kvantitative forskere også tolker sitt materiale. Forskjellen mellom disse metoderetningene er i første rekke knyttet til måten en samler inn data på. (Dalland, 2017, s. 54)

Inn under kategorien kvalitativ metode finner man litteratur studie som baserer seg på å innhente og anvende allerede eksisterende forskning.

3.1 Valg av metode

For denne oppgaven har jeg valgt å bruke litteraturstudie. Jeg har valgt å bruke denne fremgangsmåten fordi det allerede finnes en del studier/ forskning og litteratur om valgt tema. Litteraturstudie er en metode jeg er kjent med fra tidligere oppgaver gjennom studiet. Dette er en metode jeg kjenner godt og har gode erfaringer med fra tidligere. Dette er også første gang jeg arbeider med litteraturstudie av dette omfanget, og med så mange forskjellige kilder. Grunnen til at jeg mener litteraturstudie er et godt valg for denne oppgaven er at flere av studiene er relativt nye (+/- 10år) og derfor kan sees på som aktuelle også i dag. Teknologien og bruken av den endres jo stadig og utviklingen skjer fort, men ut ifra mine vurderinger er disse fortsatt beskrivende og relevante for unges bruk også i dag. I denne oppgaven er jeg opptatt av hvordan sosiale medier har endret unges relasjoner. Jeg får derfor bruk for forskningen som er gjort i tiden før sosiale medier utviklet seg til hva det er i dag.

I denne oppgaven vil jeg bruke teori om temaene sosiale relasjoner og sosiale medier, som jeg skal bruke som grunnlag for drøfting av problemstillingen i oppgaven. Metode delen av oppgaven vil beskrive hvordan jeg har funnet relevant litteratur og funnene her vil være sentrale og grunnleggende ved drøfting og konklusjon.

Når man bruker litteraturstudie som forskningsmetode er en svært sentral del av jobben å søke etter og finne litteratur som er relevant for oppgaven. Da jeg ikke har forsket på dette selv ved for eksempel spørreundersøkelser og intervju, er jeg helt avhengig av forskningen som allerede er tilgjengelig. Siden jeg har valgt litteraturstudie er det ikke nødvendig for meg å melde inn dette prosjektet til Norsk senter for forskning. For oppgaver som ikke benytter seg av personopplysninger som denne er det viktig å tenke gjennom de reglene som ligger til grunn for innhenting av informasjon og videre formidling av andres arbeid. Ifølge Dalland er forskningsetikk svært viktig, spesielt innenfor litteraturstudie da man innhenter informasjon og resultater som er gjort av andre. Forskningsetikk innebærer at man tenker gjennom hva man gjør gjennom flere faser av skrivingen. Alt fra planlegging, valg av problemstilling, metode og hvordan man anvender resultatene og funnene i forskningen skal tenkes nøye gjennom. (Dalland, 2017, s. 158)

3.2 Innhenting av kilder

Ved denne type studie, litteraturstudie er bruken av vitenskapelige artikler og annen forskning helt sentral, da forskningen og dataene som blir brukt i oppgaven ikke er gjort av meg. Søkeprosessen til denne oppgaven har pågått fra februar 2021- april 2021. Etter tre studieår på universitetet har jeg blitt kjent med fordelene av å bruke biblioteket og deres søkemotorer for å hente inn kunnskap. Noen av de jeg har tatt i bruk er Oria, Google, Google Scholar og artikler/ rapporter og pensum fra tidligere år på studiet. Her har jeg funnet faglitteratur, begrepsforklaringer og teori. Oria er nettstedet jeg har brukt mest utenom bibliotekets fysiske bøker. Gjennom Oria får man tilgang til vitenskapelige artikler, studier og fagtekster som er godkjent som faglitteratur. Jeg har lagt stor vekt på at de kildene jeg bruker er kvalitetssikret og godkjent da holdbarhet og gyldighet er viktig i litteraturstudie. «Gyldighet handler om hvor troverdig kilden er, og holdbarhet handler om hvilken ekthet kilden man bruker har.» (Dalland, 2017, s. 159)

Gjennom søkeprosessen har enkelte begreper vært søkt opp: Relasjoner, sosiale relasjoner, sosiale medier, digitale medier, kommunikasjon, internett, ungdom, barn og utvikling. Søkene har ført til både relevante og mindre relevante artikler/ forskning som jeg har kunnet bruke videre. Når jeg har funnet relevant fagstoff for min oppgave har jeg flere ganger sjekket hvilke studier/ forskning og litteratur som har blitt brukt. Da har jeg funnet kilder som går igjen hos flere, men det har også ført meg videre til studier/ forskning og artikler som ikke finnes på Oria etc. Men som kan være relevant for min oppgave. Det er flere faktorer som spiller inn ved valg av den litteraturen som jeg velger å jobbe videre med i oppgaven. Blant annet type studie, da det som nevnt tidligere er svært viktig at studien er gjort skikkelig og ikke minst at den er fagfelleurdert og godkjent. En annen faktor som er viktig er årstallet studien er gjennomført da jeg ønsker nyere studier ettersom jeg ønsker data som er mest mulig relevant og representativt for tiden før og etter sosiale medier.

3.3 Kildekritikk: valg av artikler

Da jeg valgte litteraturen til denne oppgaven var det viktig for meg å velge de som kunne gi meg svar på temaet og problemstillingen jeg har valgt å jobbe ut ifra. Jeg har valgt litteratur som i hovedsak handler om ungdom, relasjoner, kommunikasjon, digitale og sosiale medier. Da jeg startet litteratursøket mitt tok jeg først for meg bøker fra tidligere pensum, her fant jeg for det meste generelle tilnærminger og begrepsforklaringer. Gjennom mer avanserte søk i Oria fant jeg relevante artikler og bøker som passet bedre for denne oppgaven. Forskningsrapporten som er skrevet av Birgit Kaare er mye brukt i denne oppgaven. Denne forskningen tar for seg hvilke betydning den digitale og teknologiske utviklingen har for barn og unge i deres oppvekst. Rapporten bygger på studier av ungdommer som deltar på Norges største dataparty *The Gathering*, hvor rapporten videre tar opp temaer som ungdom og PC/internett hvor det er et sterkt fokus på ungdommenes egne opplevelser og erfaringer. (Kaare, 2004)

Flere av kildene som er brukt tar for seg flere felles temaer som barn/ungdom, oppvekst, internett og digitalisering. Alle kildene har ulikt utgangspunkt og vinkling som tilsammen gir en bred forståelse av de funnene som kommer frem. Bøkene *Digital barndom* (Haldar & Frønes, 1998) og *Barn och unga i den digitala mediekulturen* (Carlsson, 2010) har fokus på barn og unge, og deres bruk av internett. De tar også for seg hvordan dette påvirker barndommen hvor de ser etter tendenser som kan tolke hvordan fremtidens digitale

barndom kan se ut. Boken *Sosial kommunikasjon* (Staude & Marthinsen, 2013) tar for seg de ulike sosiale mediene vi benytter oss av i dag og hvordan kommunikasjonen endrer seg når den flyttes over til disse ulike mediene. Noen av bøkene og artiklene er originalt skrevet på svensk og dansk, som for eksempel bøkene skrevet av (Carlsson, 2010), (Abercrombie , 2013) og (Larsen, 2009). I oppgaven hvor jeg refererer til disse tekstene har jeg oversatt materialet selv.

Erfaringene jeg sitter igjen med etter denne studien er at dette er et tema som det finnes en del litteratur og forskning på. Mye av det begynner å bli utdatert da endringene og utviklingen innenfor teknologi og medier generelt skjer såpass fort. Jeg opplevde det derfor som vanskelig å finne forskning som var fersk nok for denne studien, og skulle ønske jeg fant flere studier/ artikler som var gjort de siste 2-3 årene. Likevel sitter jeg igjen med nyttige funn og forskning som har bidratt til å finne svar på problemstillingen for denne oppgaven.

Kapittel 4- Empiri

For ungdom som jeg hovedsakelig er opptatt av i denne oppgaven er relasjonene de får med andre unge gjennom sosiale medier veldig viktige.

For dagens ungdom er sosiale medier en forlengelse av hverdagen med fritidsaktiviteter og skole. De er gjerne venner med alle i klassen og alle på håndball/ fotball laget på sosiale medier, som en bekreftelse av det bekjentskapet de har fra den sosiale arenaen. Med de personene de gjerne er nærere venner med, blir app funksjoner med chat en bekreftelse av vennskapet da man kan fortsette samtalen hjemme og til enhver tid oppdatere hverandre uten å møtes. Dette gir oss en konstant tilstedeværelse, som for mange bidrar til en form for avhengighet da man er redd for å gå glipp av noe ved å ikke alltid være tilstede.

Det er ikke tvil om at relasjoner og vennskap er viktige i ungdomsårene. Dette er perioden i løpet av livet hvor man er på sitt mest usikre og bekreftelse fra venner og de rundt er svært viktig. I dag ser vi at mange unge får denne bekreftelsen gjennom likes på sosiale medier av sine venner. Likes og kommentarer på sosiale medier har blitt et symbol på gjensidig bekreftelse innad i en vennegjeng. På Facebook og Instagram kan man både følge og være venn med alt fra venner til bekjente. Terskelen for å bli venner på Facebook

eller følge noen på Instagram er lav for unge i dag. Det er nærmest vanlig å ha flere hundre venner og følgere på sosiale medier. Det sier seg selv at ikke alle disse personene er nære venner. De unge skiller derfor mellom IRL- venner (in real life) og URL- venner (unreal life) basert på hvor godt de kjenner personene og hvor nære venner de er. I dag kan man ha flere unreal life venner som kun er venner på sosiale medier og som man ikke har møtt personlig. For flere unge i dag har dette vært redningen da de gjerne ikke har noen gode venner på skolen eller i klassen. Ved hjelp av sosiale medier kan unge søke sammen med andre unge som deler felles interesser og lidenskap som ikke er geografisk betinget. Det er heller ikke et kriterie for disse ungdommene at man møtes personlig. (Larsen, 2009)

4.1 Statistikk fra Medietilsynet

Ifølge tall fra medietilsynet har 97% av dagens 9-18 åringer egen mobil, og 90% av disse er aktive på ett eller flere sosiale medier. Noen av de vanligste mediene ungdommen bruker i dag er Instagram og Facebook. Hvor 8 av 10 forteller at de bruker disse mediene for å lettere holde kontakten med vennene sine. Bruken av kommunikasjonsbaserte medier øker jevnt med alderen. Medietilsynet gjennomførte en undersøkelse hvor 86% av deltakerne svarte at de var enig i at «jeg har mye kontakt med vennene mine i sosiale medier». Dette er interessante funn da 68% av deltakerne igjen svarer at de bruker for mye tid på sosiale medier. Mobil og mediebruken er hyppigst blant unge i alderen 12-13 år. Ser vi på tallene som kommer frem i samme studie som ble gjort i 2008 kan vi se at kun 6 av 10 unge i 11 års alderen og 86% av alle deltakerne hadde egen mobil. Selv om sosiale medier ikke var eksisterende på samme måte som de er i dag, så viser undersøkelsen at de aller fleste i 2008 brukte mobilen til SMS og samtaler. (Medietilsynet, 2020)

Det er flere faktorer ved sosiale medier som påvirker hvordan unges relasjoner oppstår i dag. Som nevnt tidligere bidrar sosiale medier til at unge i dag får et utvidet nettverk som ikke er fysisk betinget. Medietilsynet skiver i sin undersøkelse at halvparten av alle deltakerne svarer at sosiale medier gir dem muligheter for å møte personer med samme interesser. 61% svarer at de kun godtar venneforespørsler fra personer de kjenner fra før mens 43% godtar basert på fellesvenner. 68% svarer at de har godtatt venneforespørsler og meldinger fra ukjente/ tilfeldige på nettet minst en gang. (Medietilsynet, 2020). I Ulla Carlssons studie finner man tall og statistikk som forteller det samme. Hun skriver at bruk av sosiale medier opptar over 50% av vår fritid, og at for de unge er internett den største

tidstyven. Videre skriver hun at unges internetbruk hovedsakelig dreier seg om kommunikasjon og sosiale kontakter og kontakt med likesinnede som deler samme interesser. 95% av unge i 2010 i de nordiske landene hadde tilgang til internett, noe som kan forklare hvorfor tiden vi bruker daglig på internett har økt med 30 minutter fra 2000 til 2010. (Carlsson, 2010, ss. 9-11) Det kan godt tenkes at tallene for tidsbruk hadde vært betydelig høyere målt fra 2010 til 2020, da teknologien og muligheten for å være tilgjengelig til enhver tid har utviklet seg enormt de siste ti årene.

4.2 Hva sier forskningen?

I en forskningsrapport Birgit Hertzberg har gjort basert på hva og hvordan unge bruker pc og internett, får man bekreftet påstanden om at internett også i dag sosiale medier spiller en sentral rolle for unges sosiale relasjoner. «Ungdommene svarer at tilgangen til internett gjør det mulig å kommunisere, få venner, diskutere og utveksle informasjon med mennesker over hele verden». (Kaare, 2004, s. 70) Videre i rapporten står det også at «tilgang til nettet opprettholder kommunikasjonen lokalt, med ungdom som har flyttet fra lokalsamfunnet og med venner som bor litt lengre unna. Mulighetene til å danne sosiale relasjoner over nettet er en av hovedårsakene til deres intense bruk av nettet». (Kaare, 2004, s. 70) Mens man tidligere var avhengig av fysiske møter og sosial omgang med mennesker for å opprettholde relasjonene, har vi i dag gått mer og mer bort fra dette. Tidlig år 2000 var internettilgangen begrenset, og for ungdommen var det også svært få som hadde tilgang til egen pc. På kun kort tid utviklet dette seg til å bli allemannseie. Det ble vanligere å vanligere at ungdommen hadde tilgang på egen pc hvor den i hovedsak ble brukt til spill, men også til kommunikasjon med andre ungdommer som var deltakende på samme nett tjenestene. Denne digitale kommunikasjonen var i første omgang begrenset til pc som hadde internettilgang, mobilene var på denne tiden kun forbeholdt kommunikasjon gjennom SMS og telefonsamtaler. Flere av ungdommene i studien legger vekt på viktigheten av slike kommunikasjons muligheter og begrunner derfor dette med hvorfor de bruker det såpass mye. «Jevnt over svarer ungdommene at pc og internett betyr mye for kontakten deres med andre mennesker. Den brukes til å holde kontakt med familiemedlemmer som er langt borte». (Kaare, 2004, s. 71) Denne formen for kommunikasjon har også endret hvordan man planlegger og endrer planer med andre mennesker. «Mange forteller at de bruker nettet til å erstatte telefonsamtaler for å avtale å for eksempel møte venner i lokalmiljøet». (Kaare, 2004, s. 71)

Etterhvert som tilgangen ble større, ble også mulighetene for å møte andre mennesker digitalt større. Dannelsen av sosiale relasjoner gjennom nettet og sosiale medier er i dag et kjent fenomen. Ivar Frønes skriver i sin bok «digital barndom» at «mobiltelefon slår godt an blant de unge, det er i deres tilværelse at man stadig må ha kontakt med venner for å vite hva som foregår hvor og når.» (Haldar & Frønes, 1998)

I studien forteller flere av ungdommene at «mange opprettholder kontakt med venner gjennom nettet, men flere presiserer at de også har kontakt med mennesker de kun kjenner over nettet, men at de menneskene man kun kjenner over nettet har man ikke samme type kontakt med som fysiske venner.» (Kaare, 2004) Videre forklarer ungdommene at det å bli kjent gjennom internett er ganske vanlig, men at de aller fleste foretrekker å møtes en og annen gang ansikt til ansikt fordi at det gir en helt annen følelse, som man ikke får gjennom den kontakten man har på nett. I senere tid og med dagens perspektiv tror jeg flere deler tankene noen av ungdommene i rapporten hadde. «Noen forteller at de egentlig ikke er så opptatt av om de møter sine venner fysisk eller om det kun opprettholdes over nettet. Vennskap er vennskap, og hvilken kommunikasjonsform man pleier å bruke, er som regel ikke så avgjørende for hvordan relasjonene oppleves». (Kaare, 2004, s. 72) Poenget her er at med tiden så er ikke ungdom like skeptiske til vennskap og relasjonsbygging over nettet.

Ekte vennskap etableres ofte over nettet blant ungdommer. Flere forteller at de har møtt flere av sine venner over nettet. Dette blir da venner som de gjerne etter hvert møter både over nettet og ansikt til ansikt. Senere har også mulighetene for å få seg kjæreste over nettet blitt en mulighet mange har benyttet seg av. (Kaare, 2004, s. 73)

Staude og Marthinsen skriver også at «nye kommunikasjonsverktøy som for eksempel Facebook egner seg utmerket for å snakke mer med hverandre, og at unge er de ivrigste brukerne av disse nye mediene.» (Staude & Marthinsen, 2013, s. 27) Videre skriver de at muligheten for kommunikasjon med venner og familie er den største motivasjonen 1 av 3 brukere har for å bruke tid på, og være tilstede i sosiale medier.

Kapittel 5- Drøfting

5.1 Positive/ negative synspunkter ved denne utviklingen

Gjennom de siste 10-15 årene har kommunikasjonen og arenaene for hvor vi møter og bevarer våre sosiale relasjoner endret seg betraktelig. Som nevnt tidligere var våre sosiale relasjoner s begrenset før sosiale medier, når vi ser hvilken tilgang vi har fått i dag. At sosiale medier har hatt en påvirkning på unges sosiale relasjoner er helt tydelig. Debatten rundt hvor positiv eller negativ denne påvirkningen er, er svært aktuell da den engasjerer de aller fleste av oss. Det finnes argumenter både for og imot bruken av sosiale medier som møteplass og byggeklosser for sosiale relasjoner i dag.

I artikkelen «skolen- mellom ungdom og sosiale medier» blir det diskutert hvordan sosiale medier på mange måter er avhengighetsskapende og at frykten for å gå glipp av noe hindrer oss i å være tilstede her og nå. Det kan også bidra til å begrense den fysiske kontakten vår med andre. Videre i diskusjonen nevnes det også

Et annet kjennetegn ved de nye sosiale mediene, er mekanismene som skaper behov for tett og hyppig tilstedeværelse, noe jeg personlig har erfart gjennom å observere egne barns aktivitet på nettet. En opplagt avhengighetsskapende mekanisme er frykten for å gå glipp av hendelser i de ulike nettverkene. (Nome, 2011)

Med dette menes det at vi på grunn av sosiale medier i dag er mer opptatt av hva som skjer i de ulike nettverkene, at vi derfor glemmer å delta på det som skjer selv. Vi blir nesten litt tilskuere.

Det er ingen tvil om at vi gjennom bruken av sosiale medier i dag blir kjent med hverandre på en helt annen måte enn før. Vi deler mye mer av vår hverdag med ikke bare våre venner, men alle som følger oss og som har tilgang til det innholdet som deles. Man kan derfor ofte føle at man kjenner personer man aldri har hatt kontakt med i form av kommunikasjon verken via sosiale medier eller i virkeligheten. Dette bidrar til at vi skaffer oss stadig flere «løse kontakter», som er mennesker vi gjerne følger med på og har et forhold til over nettet, men som vi ikke kjenner eller deler noe med på et dypere plan. Flere argumenterer for at dette er grunnet den økte bruken av sosiale medier, og at våre sosiale relasjoner i dag er på et mer overfladisk nivå enn i tiden før sosiale medier.

Kommunikasjonen og relasjons byggingen over sosiale medier fører også med seg et økt press man ikke opplevde tidligere. Gjennom økt deling av alt fra hverdagen, trening og mat, lærer man hverandre å kjenne uten å nødvendigvis snakke sammen. Dette fører også med seg et økt press hvor man til enhver tid bevisst og ubevisst sammenligner seg med andre, spesielt de personene man har et bekjentskap til og en form for sosial relasjon. Unge spesielt er opptatt av hvordan andre over nettet og gjennom sosiale medier danner seg et inntrykk av dem. Grunnen til dette er at man i dag ofte kan «bli kjent» gjennom å følge hverandre eller bli venner gjennom sosiale medier før man møtes og gjerne snakker sammen for første gang. I dag når man for eksempel begynner på en ny skole eller ny klasse er det svært vanlig at de unge kjenner til hverandre fra ulike sosiale medier, uten at de har møttes eller snakket sammen tidligere. Konsekvensen av dette blir da at man til enhver tid tenker over hvilke signaler man sender gjennom poster og bilder, spesielt med tanke på de følgerne og vennene som man egentlig ikke kjenner og som skal bli kjent med den versjonen du ønsker å vise gjennom din profil. En slik form for kommunikasjon og relasjon blir bare vanligere og vanligere. Relasjonene blir da med såkalte «ukjente».

Det kanskje mest brukte argumentet og synspunktet gjerne eldre generasjoner har på relasjoner gjennom sosiale medier er at det har en motsatt effekt på oss brukere da det egentlig gjør oss mindre sosiale. I boken digitale medier nevner Ivar Frønes at vi står foran en sosial utvikling, hvor man frykter at internett og teknologien vil føre til et robotliknende og følelsesløst samfunn. (Haldar & Frønes, 1998).

Blant de eldre argumenteres det for at det å være sosial med andre fysisk har en større verdi for oss mennesker enn det å være sosial på sosiale medier gjør. Flere har også en oppfatning om at unge gjerne foretrekker å kun være sosial over nettet fremfor å gå ut å være sosialt tilstede med venner. I studien gjort av Marlene Charlotte Larsen kommer det frem at de unge deltakerne i studien mener at «kommunikasjonen over internett ikke svekker de nære relasjonene, men styrker de løse». (Larsen, 2009) De poengterer også at de foretrekker å være fysisk med vennene sine, men at sosiale medier gir de mulighet til å opprettholde vennskap med de vennene de har som gjerne ikke bor i nærheten.

De samme funnene kommer frem i forskningen «unge som lever i PC». I denne forskningen svarer de unge deltakerne nemlig at «tilgang til internett gjør det mulig å kommunisere, få venner, diskutere og utveksle informasjon med mennesker over hele verden. Svært mange er opptatt av det globale perspektivet, men de poengterer også at

tilgang til nettet opprettholder kommunikasjon lokalt med ungdom som har flyttet fra lokalsamfunnet og venner som bor langt unna» (Kaare, 2004, s. 70)

Da denne studien ble gjort var ikke sosiale medier slik som man ser i dag, men mye av grunnen til at det er blitt en så stor del av unges hverdag er nemlig «internettets muligheter også til kommunikasjon, det medierer ikke bare informasjon, det gir også en enestående interaktiv mulighet til ulike typer for kommunikasjon med andre mennesker.» (Kaare, 2004, s. 47)

Videre i studien blir det nevnt at de unge deltakerne egentlig ikke ser så alvorlig på begrepet «venner» eller i denne sammenhengen sosiale relasjoner. «Noen forteller at de egentlig ikke er så opptatt av om de møter sine venner i virkeligheten eller på nettet. Vennskap er vennskap, og hvilken kommunikasjonsform man pleier å bruke, er som regel ikke så avgjørende for hvordan relasjonene oppleves». (Kaare, 2004, s. 72) Jeg tror at deres avslappede forhold til kommunikasjon med sine relasjoner er med på å videreføre, utvikle og opprettholde en slik form for kontakt og kommunikasjon. Det er lite som tyder på at sosiale medier og kommunikasjons muligheter over nettet skal begrense unges fysiske kontakt med det første.

De aller, aller fleste forteller altså at de foretrekker kontakt ansikt til ansikt fremfor bare via internett. Kommunikasjonen er bedre i virkeligheten, mer personlig, mer sosial. Men de forteller også at det er ganske vanlig at man prater sammen på en annen måte over nettet enn når man er ansikt til ansikt. Dette er ikke bare negativt, tvert imot. Det kan ofte skje at man prater lettere med andre over nettet enn man ellers ville gjort. (Kaare, 2004, s. 74)

Det er mulighetene sosiale medier gi de unge som har størst verdi i positiv forstand. Argumenter nevnt tidligere om hvordan det forenkler hverdagen, gir større muligheter for kommunikasjon med flere og økt globalisering. «Verden er strukturelt integrert på en helt annen måte enn for ikke lenge siden. For mange norske barn er samtaler med barn i hele verden gjennom internett og reiser til andre land og verdensdeler den del av det selvfølgelige» (Haldar & Frønes, 1998, ss. 14-15)

5.2 Endres relasjonsbegrepet med sosiale medier?

Relasjonsbegrepet som nevnt tidligere i oppgaven dreier seg i grove trekk om kontakten man har med andre mennesker. Man skiller gjerne mellom primære og sekundære relasjoner, hvor begge disse formene for relasjoner kan oppstå på sosiale medier. Parsons teori går igjen også i de relasjonene unge har gjennom sosiale medier. Både når en danner nye, men også når man opprettholder allerede eksisterende relasjoner er punktet som personlig involvering viktig. For unge er personlige på sosiale medier. For mange er det nettopp her man kan være seg selv og dele både stort og smått om hverdagen og livet.

Relasjoner blir som sagt til gjennom flere faser. Man kan se at disse fasene også finner sted på sosiale medier når relasjoner dannes her. For å møte nye personer gjennom ulike medier krever det at brukeren selv deltar aktivt, gjerne i åpne grupper hvor man kan finne andre brukere som gjerne har samme interesse eller synspunkter og meninger som en selv. Slike åpne grupper eller forsåvidt også debatter gir brukere mulighet til å komme i kontakt med et nærmest ubegrenset antall andre brukere. Relasjoner kan dermed dannes gjennom gruppetilhørighet og deltakelse i diskusjoner/ debatter. Ved hyppig kontakt med andre brukere gjennom ulike medier er det naturlig at relasjonen akkurat som i det virkelige liv utvikler seg fra en fase til en annen. Underveis i disse fasene må relasjonen digitalt også vedlikeholdes slik som de fysiske, men dette kan gjøres på en annen måte digitalt. Her er ikke fysiske møter og samtaler alltid nødvendig. For mange unge holder det at man bare er tilskuer i hverandres liv og bekrefter de ulike hendelsene og opplevelsene som blir delt med en kommentar eller med «likes». Dette er deres måte å bekrefte overfor hverandre at man er interessert og følger med på det som skjer.

5.3 Er det klare forskjeller på relasjoner før og etter sosiale medier?

Relasjonene unge hadde med hverandre før sosiale medier er ikke så ulike fra hvordan deres relasjoner med hverandre over sosiale medier er i dag. Den største forskjellen er nok dette online/ offline samfunnet som er skapt som en konsekvens av sosiale medier. Vi er alltid tilgjengelig, og det spiller ikke lenger noen rolle hvor du befinner deg så lenge du har

tilgang på internett. En annen tydelig forskjell er hvor oppdaterte unge er på hverandres liv og hverdag. Gjennom sosiale medier har det blitt lettere å dele små og store ting som skjer i hverdagen. For flere av spesielt de unge brukerne av sosiale medier er terskelen for å dele personlige tanker og følelser blitt vesentlig lavere da man ikke nødvendigvis trenger å kommunisere med et ansikt, man skriver eller snakker via en skjerm.

Antallet relasjoner unge har i dag i motsetning til for ca. ti år siden har også endret seg. Unges relasjoner i dag er ikke lenger fysisk betinget. Sosiale medier har gitt dem muligheten til å opprettholde kontakt daglig med flere personer i forskjellige deler av verden samtidig. Dette resulterer i at mulighetene for å bevare gamle, men også nye relasjoner er lettere i dag enn det var før sosiale mediers tid.

Kapittel 6 - Konklusjon

Målet med denne oppgaven var å diskutere og forsøke å finne svar problemstillingen «hvordan har sosiale relasjoner blant unge endret seg ved bruk av sosiale medier?». Gjennom oppgaven har det blitt benyttet teori om sentrale begreper som sosiale relasjoner og sosiale medier. Drøftingen av problemstillingen har blitt gjort med grunnlag i sosiologisk teori og tidligere forskning og artikler.

I teorien blir det lagt vekt på hva sosiale relasjoner og sosiale medier er. Begrepene har flere definisjoner og disse brukes for å gi et best mulig og mest representativt inntrykk av hvordan unges relasjoner kan forstås, men også hvorfor sosiale medier er en såpass stor del av det. Det blir lagt vekt på hvordan relasjoner dannes både på og utenfor sosiale medier. Teorien om sosiale relasjoner tilsier at det ikke er et formelt krav om fysisk tilstedeværelse for at kontakten mellom to mennesker skal betegnes som en relasjon. Dette er den største forskjellen på relasjoner før og etter sosiale medier.

Videre viser forskningen at mulighetene for kommunikasjon og kontakt med venner for dagens unge er en helt annen enn hva den var før sosiale medier. Gjennom en mer moderne og utviklet form for kommunikasjon på sosiale medier vedlikeholdes og utforskes både nye og gamle relasjoner. Dagens unge er fortsatt opptatt av verdien av de fysiske møtene med sine relasjoner, men de ser også verdien av mulighetene sosiale medier gir.

Det er ingen tvil om at sosiale medier har endret hvordan man skaffer seg nye relasjoner, og hvordan man bevarer de gamle. Planlegging av møter med venner er enklere i dag og kommunikasjonsmulighetene gir oss mer tid da vi kan føre samtaler med flere på samme tid. Sosiale relasjoner blant unge har endret seg ved bruk av sosiale medier, men betydningen av relasjoner og hvordan de dannes er de samme.

Bibliografi

- Abercrombie , N. (2013). *Introduktion till sociologi*. Sverige: studentlitteratur.
- Carlsson, U. (2010). *Barn och unga i den digitala mediekulturen* . Göteborg: nordicom.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* . Oslo: Gyldendal akademisk.
- Engen , B., Giæver, T., & Mifsud, L. (2017). *Digital dømmekraft*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Enjolras, B., Wollebæk, D., & Steen- Johnsen, K. (2013, mai 15). Sosiale medier, samfunnspolitisk deltakelse og kontroll. *universitetsforlaget, internasjonal politikk*.
- Haldar, M., & Frønes, I. (1998). *Digital barndom*. Oslo: Ad notam gyldendal.
- Hillmarsen, H. V., & Arnseth, H. (2017, april 1). Livet på Instagram. ungdoms digitale forlegelser av sosiale relasjoner og vennskap. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, s. 21.
- Kaare, B. H. (2004). *Ungdom som lever med PC*. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring .
- Lanier , J. (2019). *Ti argumenter for å slette sosiale medier nå*. Oslo: Res publica .
- Larsen, M. (2009, oktober 12). Sosiale netværkssider og digital ungdomskultur: når unge praktiserer venskab på nettet. *mediekultur*.
- Medietilsynet. (2020, Oktober 15). *Barn og medier 2020*. Hentet fra Medietilsynet: <https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2020/201015-barn-og-medier-2020-hovedrapport-med-engelsk-summary.pdf>
- Nome, D. (2011, januar). Skolen- mellom ungdom og sosiale medier . *Norsk pedagogisk tidsskrift*.
- Parsons, T., & Vold (oversetter), H. (1988). *Sosiologiske essays*. Oslo: PAX.
- Røgeberg, O. (2018, August 30). *fire av fem nordmenn bruker sosiale medier* . Hentet fra Statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/fire-av-fem-nordmenn-bruker-sosiale-medier>
- Schiefloe, P. (2011). *Mennesker og samfunn*. Bergen : Fagbokforlaget.
- Staude , C., & Marthinsen, S. (2013). *Sosial kommunikasjon* . Oslo: Kommuneforlaget.
- Wadel , C. (2008). *Jeg er mine sosiale relasjoner - å tenke sosialt om seg selv* . Flekkefjord: Seek as.

Wiken, E. (2020, mars 3). Instagram som "et tredje rom". *Universitetsforlaget, Norsk medietidsskrift*, ss. 1-15.